

בבית המשפט העליון

דנ"א 1239/13

לפני: כבוד השופטת ע' ארבל

המבקשים: 1. מ.ו. השקעות בע"מ
2. תמר ריינר
3. משה ויינברג

נגד

המשיב: מנהל מיסוי מקרקעין

בקשה לקיום דיון נוסף

המבקשים: עו"ד נידאל דאוד

החלטה

לפניי עתירה לפי סעיף 30 לחוק בתי המשפט, התשמ"ד-1984, להורות על קיום דיון נוסף בפסק דינו של בית משפט זה בע"א 8340/10 וע"א 7635/11 (השופטים י' עמית בהסכמת המשנה לנשיא מ' נאור והשופט ח' מלצר) מיום 30.1.13 (להלן: פסק הדין).

1. עובדות המקרה מפורטות במלואן בפסק הדין. בקצירת האומר ייאמר כי אמם המנוחה של העותרים 2 ו-3 (להלן: המנוחה) מכרה מקרקעין בהסכם מכר (להלן: ההסכם) לעותרת 1, היא חברה בבעלותו של העותר 3 (להלן: העסקה). כשמונה שנים לאחר ביצוע העסקה ביקשו העותרים 2 ו-3, בתור יורשי המנוחה, לבטל את ההסכם באופן שהמקרקעין מושא ההסכם יועברו לידי העיזבון מבלי שיחול עליהם מס שבח בגין העסק, וזאת מכוח סעיף בהסכם לפיו במקרה בו המנוחה תחויב במס שבח בגין העסקה תעמוד לה הזכות לביטול ההסכם. העותרים הגישו בקשה בקשר לכך למשיב. המשיב דחה את הבקשה, כמו גם את בקשת העותרים לעיכוב ביצוע הליכי הגבייה. אף הערר שהגישו העותרים לוועדת הערר נדחה. בהחלטת ועדת הערר נקבע כי מדובר

בביטול למראית עין שכל תכליתו להימנע מתוצאות מס. משכך, הוגש על-ידי העותרים ערעור לבית משפט זה נגד פסק דינה של ועדת הערר (ע"א 7635/11). במקביל פתחו העותרים בהליכים משפטיים רבים כדי לעצור את הליכי הגבייה נגדם. בפסק הדין האחרון שניתן בעניין זה נדחתה טענת העותרים, לפיה לא ניתן לגבות מהם מס עת תלוי ועומד לפני בית משפט זה ערעור הנוגע לשומתו. גם על פסק דין זה הגישו העותרים ערעור לבית משפט זה (ע"א 8340/10). הערעורים נדונו במאוחד.

2. בית משפט זה דחה פה אחד את שני הערעורים, בקבעו כי ישום מבחני העזר שנקבעו לזיהוי ביטול עסקה פיקטיבי על ענייננו, מוביל למסקנה כי ביטול ההסכם על-ידי העותרים אינו בגדר ביטול אותנטי אלא נועד אך למראית עין כדי להימנע מתשלום מס השבח. בהקשר זה הוטעם בפסק הדין כי העסקה הושלמה ואף הניבה פירות למנוחה במשך מספר שנים; כי אין לביטול כל תכלית כלכלית או אחרת מלבד התחמקות מתשלום המס; וכי הביטול נעשה בהסכמת הצדדים, כאשר קיימים בין הצדדים להסכם יחסים מיוחדים המעלים חשד לעסקה פיקטיבית. בהקשר זה נקבע כי ביטול ההסכם נעשה בין העותר 3 בכובעו כיורש המנוחה לבין העותר 3 בכובעו כבעלים של העותרת 1. כמו כן, שלל בית המשפט את טענות העותרים בנוגע לפגמים פרוצדוראליים שנפלו, לטענתם, בדיון לפני ועדת הערר. באשר לטענות העותרים הנוגעות לאי עיכוב ביצוע הליכי הגבייה על-ידי המשיב, נקבע כי משנדחו טענותיהם המהותיות של העותרים, התייתר הצורך לדון בעיכוב ביצוע הליכי הגבייה. לבסוף, אישר בית המשפט את הוצאות המשפט שהושתו על העותרים בשני ההליכים מושאי הערעורים, תוך שנקבע כי התנהלותם לאורך ההליכים מעידה על שימוש לרעה בהליכי משפט.

3. בעתירה לקיום דיון נוסף טוענים העותרים כי התוצאה האופרטיבית של פסק הדין מושא העתירה היא הענקת סמכות בלעדית למשיב להתערב בחופש החוזים של צדדים פרטיים, תוך פגיעה בזכותם החוקתית לקניין. העותרים מטעימים כי על-פי אחד המבחנים הקבועים בפסיקתו של בית משפט זה, ניתן לזהות ביטול פיקטיבי כאשר זה נעשה ללא עילה בהסכם, וזאת בניגוד למקרה שלפנינו בו, כך לטענתם, הביטול נערך בהתאם לסעיף בהסכם. עוד טוענים העותרים כי קביעתו של בית משפט זה, לפיה שומת המס נערכת בהתאם לאופן בו העסקה נערכה בפועל, ולא על-פי דרך אחרת בה ניתן היה לבצעה, היא בלתי הוגנת וגורמת לעותרים עוול. בנוסף, מעלים העותרים טענות בנוגע להליכי הגבייה וטוענים כי לא ניתן לנקוט בהליכי גביית מס כל עוד שאלת שומת המס תלויה ועומדת לפני ערכאת ערעור. לטענת העותרים, שאלת הגבייה היא שאלה עצמאית והיא אינה תלויה בהכרעה בשאלת עצם החבות בתשלום המס.

מעבר לכך, העותרים מלינים על כך שנקבע כי עשו שימוש לרעה בהליכי משפט, והם חוזרים על טענותיהם בנוגע להוצאות המשפט שנפסקו נגדם. לבסוף, מציגים העותרים רשימה של שגיאות שנפלו, לטענתם, בפסק הדין מושא העתירה.

דין העתירה להידחות.

4. דיון נוסף הוא הליך נדיר ויוצא דופן המוגבל למקרים בהם נפסקה בבית המשפט העליון הלכה העומדת בסתירה להלכות אחרות או שיש בה חשיבות, חידוש או קשיות מיוחדת המצדיקים דיון נוסף בה (ראו: דנ"א 4371/07 אבו צבחה נ' מדינת ישראל (20.1.08); דנ"א 4813/04 מקדונלד נ' אלוניאל בע"מ (29.11.04); דנ"א 3113/03 א.מ. חניות ירושלים (1993) בע"מ נ' עירית ירושלים (10.7.03)). ההלכה הנוגעת להבחנה בין ביטול אותנטי לבין ביטול פיקטיבי של עסקה לצורך סעיף 102 לחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963, נקבעה על-ידי בית משפט זה לפני שנים רבות והיא ממשיכה לחול גם כיום (ראו: ע"א 304/85 מנהל מס שבח נ' זמר, פ"ד מא(4) 826, 829 (1988); ע"א 2881/10 לוי נ' מנהל מס שבח רחובות, פס"ב-כ' (23.4.12)). בפסיקה אף נקבעו לעניין זה מבחני עזר (ראו: ע"א 738/89 ינובסקי נ' מנהל מס שבח מקרקעין, פ"ד מו(5) 541, 545 (1992)). בפסק הדין מושא העתירה לא נקבעה הלכה חדשה והעותרים אף אינם טוענים לסטייה כלשהי מהלכה קיימת (ראו: פס' 14-16 לפסק הדין). יתרה מזאת, העותרים אינם טוענים כי ההלכה הקיימת כיום היא הלכה שגויה. כל שנטען בעתירה, מעבר לטענות כלליות באשר לסמכותו הבלתי-מוגבלת של המשיב ולפגיעה בזכות הקניין החוקתית הנובעת מכך, הוא כי בפסק הדין נפלה טעות ביישומו של אחד ממבחני העזר המשמשים לזיהויו של ביטול פיקטיבי. ברי כי אין בטענה זו כדי להצדיק עריכת דיון נוסף.

5. באשר לאי עיכוב ביצוע הליכי הגבייה, גם לו הייתה השאלה הפרשנית אותה מעלים העותרים ראויה לדיון, לא היה בכך כדי להצדיק היענות לעתירה, שכן כאמור בפסק הדין, משהוכרעה טענת העותרים בנוגע לעצם החבות במס בערכאת הערעור האחרונה, שאלת עיכוב הביצוע של הליכי הגבייה הפכה לשאלה תיאורטית שאין כל מקום להידרש אליה במסגרת דיון נוסף (דנ"א 3444/97 חיימס נ' איילון חברה לביטוח בע"מ, פס' 5 (14.12.97)).

6. למותר לציין כי גם בטענות הנוגעות לפגמים הדיוניים שנפלו, לטענת העותרים, בדיון לפני ועדת הערר; להוצאות המשפט שהוטלו עליהם ולשגיאות אחרות שנפלו, לשיטתם, בפסק הדין מושא העתירה, אין כדי להצדיק עריכת דיון נוסף.

העתירה לדיון נוסף אפוא נדחית ללא צורך בתגובת המשיב.

ניתנה היום, כ"א באלול התשע"ג (27.8.2013).

שׁוֹפֵט